

Lyyli Aalto budjettikeskustelussa 1971

Herra Puhemies

Kun hallituksessa ja eduskunnassa on vankka porvarillinen enemmistö ymmärrän, etteivät sosialidemokraatit ole budjettiin nytkään saaneet riittävästi köyhän kansan toivomia korjauksia. Sosialidemokraattisten ministerien ansioksi on laskettava kuitenkin, että asuntotuotantoon ja työllisyyden ylläpitoon on tuntuvasti lisätty määrärahoja sekä että asumistukilakiin on saatu jo kauan pyytämämme korjaus. Omasta puolestani kiitän erikoisesti siitä, että hallitus nyt kerrankin oma-alotteisesti on esittänyt elatusapujen ennakoihin korotusta. Liian hellävaraisesti se käsittelee pinnari-isiä, sillä jos valtiolla olisi vähänkin työvoimaa etsimässä elatusapumaksunsa laiminlyöviä miehiä, niin löytyisi monia, jotka itsekin pystyisivät lapsensa elättämään, niinkuin muutkin kunnon perheenisät tekevät. Nykyisin ei pinnari-isiä etsi eikä kovistele kukaan, vaan valtio maksaa kiltisti heidän puolestaan lasten eläkemaksut.

Budjetin monen kohdan myönteisyydestä huolimatta katson tehtäväkseni vähävaraisten ihmisten edustajana kertoa yhä uudestaan niistä monista epäkohdista, joita eduskunnan porvarillinen enemmistö jatkuvasti haluaa budjetissa pitää. Uskon, että tilanne säilyy arvostelemistani kohdista samanlaisena niin kauan kuin Suomen kansa haluaa säilyttää eduskunnassa oikeistonenemmistön.

Hallituksen, jossa sosialidemokraatitkin ovat mukana, puolesta suorastaan häpeän, että se ei ole katsonut vielääkään ~~aiheeksi~~ tarpeelliseksi antaa erityislapsilain korjausesitystä, vaikka asiasta jo sovittiin vuosi sitten taphtuneen budjettikäsittelyn yhteydessä. Ehkä kaikki hallituksen jäsenet eivät enää edes muista, keille erityislapsilisää maksetaan, jonka vuoksi jälleen kerran selostan sen säälettävän lapsiryhmän. Erityislapsilisä saavat kaikki ruumiillisesti tai sielullisesti niin sairaat lapset, että he tarvitsevat erikseen kaitsijan, jos heitä hoidetaan kotona; kaikki ne aviottomat lapset, joiden elatusvelvollista ei ole saatu selvitettyksi tai joiden elatusvelvollinen on kuollut sekä kaikki ~~ne~~ varattomat kansaneläkkeen työkyvyttömyyseläkkeen varassa elävien alaikäiset lapset. Eikö olekin säälettävää lapsijoukkoa? Hallitus luuli kuitenkin ^{eläviä} niiden monien varakkaiden yksilapsistenkin perheiden olevan kipeimmin valtion avun tarpeessa kuin erityislapsilisän saajien ja käytti kokonaista 15 miljoonaa yleisten lapsilisien pienen korotukseen, joka ei varakkaille merkitse yhtään mitään, mutta joka ei köyhääkään auta yhtään mitään. Samalla hallitus jätti

korottamatta myöskin varattomien normaaleja lapsia paljon käsit-
tävien perheiden perhelisät. Omalta osaltani paheksan tällaista
sosiaalityöä, mikäli sitä siksi ollenkaan voi nimittääkään, sillä
mitä sosiaaliapua varakkaat valtiolta tarvitsevat?

Sos.dem. eduskuntaryhmä yhtyi myöskin niiden entisten punakaar-
tilaisten ajatuksiin, jotka viime perjantaina vierailivat täällä
eduskuntaryhmien puheilla esittämässä toivomuksenaan, että valtio
jotenkin hyvittäisi syyttömästi vankiloissa kärsineitä punakaarti-
laisia, joita on vielä elossa 5000- 6000 henkeä. Olemme tehneet
asiasta aloitten ja toivomme, että valtiovarainvaliokunnassa ei
olisi yhtäkään, joka kehtaisi sen läpimenoa vastustaa.

Uutena ongelmana hallituksen tulisi myöskin paneutua entistä
tehokkaammin huumausaineongelmien selvittelyyn. Uskon, että tässä
asiassa päästäisiin parhaiten ja nopeimmin hyviin tuloksiin, jos
valtio korottaisi kunnille maksettavaa alkoholiliikkeen voittovara-
osuutta lain määräämästä minimistä ja velvoittaisi kunnat alueil-
laan ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin. Huumausaineiden tor-
juntahan on täysin rinnastettavaa alkoholista päihtyneiden autta-
miseen.

Vaikeavammaisten invalidien hyväksi työskentelevien järjes-
töjen valtionavussa myöskin aina säästetään ja niin tässäkin budje-
tissa. Moniakaan invalidijärjestöjä ei katsota edes mainitsemisen
arvoiseksi. Liian pieniä ovat niidenkin invalidijärjestöjen valtion-
avut, jotka ovat edes armoitettuja saamaan nimensä valtion budjetin
kuten reumatautiset ja kaatuvatautiset. Viimemainittua nimeä halli-
tus kai kiusallaan haluaa käyttää vuodesta toiseen epilepsiaa sairast-
tavista, jotta nämä ihmiset oikein tuntisivat itsensä nöyryytetyiksi
vaikka jo aikoja sitten on lääkärikunnan keskuudessa todettu, että
kaatuvatautia ei ole, vaan kohtausasairaudet voivat tulla kehenkä-
tahansa meistä, jos aivojen määrättyä osaa vahinkoitetaan esim.
liikennekolarissa. Liikenneonnettomuuksissa kohtausasairauksia
potevien määrä nouseekin vuosittain n. 3000 hengellä, mutta silti
neurologiset osastot puuttuvat monista keskussairaaloista. Avohoi-
to-~~klinikk~~kin on vasta yksi ja sekin toimii ~~jokseenkin~~ kerjuun
varassa, sillä budjetissa ei sillekään ole riittänyt markkanaan
avustusta. Enkä sitä enää ihmettele, kun sosialidemokraattisella
sosiaaliministerilläkin on niin kiire, ettei ehdi edes kuunnella,
mitä vaikeavammaisten järjestöille olisi valtiovalalta toivottavaa.

Vuorenvarmasti budjetin perusteluissa kuitenkin sanotaan, että sairaalalaitoksen laajentamista on tuntuvasti hidastettava ja varat käytettävä avosairaanhoidon kehittämiseen. Tietysti sekin on tärkeätä, mutta käsittääkseni ei päästä mihinkään sairaalalaitoksenkaan laajentamisesta. Ei tehokas avoterveydenhoitokaan pyöri ilman valtavaa henkilökuntaa, jonka palkkausmenot sairaalalaitoksessakin ovat avainasemassa. Samanhan sairaan käytössä oleva huone maksaa, on se sairaalassa tai kotona. Hoitajien palkat ovat menoissa ratkaisevat. Jos yrittää kotonaan hoidattaa ^{pitkää} sairasta, on palkettava neljä hoitajaa ja kenellä on varaa sellaiseen? Uskon, että varsinaisen sairaan hoito tulee sittenkin halvemmaksi laitoksessa kuin kotiin palkatulla työvoimalla. Ehkäisevää ja jälkihoitoa voidaan tietysti kotiloissa tehostaa ja siten pyrkiä vähentämään vastaisuudessa sairaalapaikkojen tarvetta. Mutta alkoholismi, huumausaineet, hermostohäiriöt ja liikennetapaturmat pitävät huolen siitä, että sairaita riittää ja että sairaalapaikoista on aina puutetta, vaikka suunnitelmallisesti laajennamme sairaalaverkkoamme. Kammottavalta sekin tuntuu, jos vastaisuudessakin saa jäädä kuolemaan leikkausjonoon, sillä nyt jo on esim. Hämeenlinnan keskussairaalassa saanut jonottaa pitkään päästäkseen määrätynlaiseen ^{leikkaukseen} leikkaukseen. Silti sairaalamme nimi on pois siitä ~~pitkistä~~ luettelosta, joka budjetissa mainitaan lähiajan tarpeellisista sairaaloista, vaikka toissavuonna säädettiin laki, jossa meidät velvoitettiin liittymään Ahveniston sairaalaan. Sen jälkeen Hämeenlinnan Keskussairaalalle annettiin lupa ryhtyä suunnittelemaan uutta sairaala. Ehkä valtiovarainvaliokunnassas selkiää sekin, mikä painovirhe Hämeenlinnan keskussairaalan nimen on budjetista pudottanut.

Vaikka maatalouden itsensä tilaamat, tietysti verotettaviin tuloihin perustuvat, ^{ti}l~~ast~~ot osoittaisivat miinusta maatalouden tulojen kehityksessä, niin kaikkien nähtävissä oleva elintaso autoineen osoittaa, että ainakin suurmaatalous saa olla tyytyväinen. Se on saanut ~~sosiaalidemokraattien~~ ^{sosiaalidemokraattien} vastustuksesta huilimatta veroihinta todella tuntuva ~~alennukset~~ ^{alennukset}, niin että maalauskuntien veroäyrimäärät sen vuoksi laskevat, ja toisaalta tuloihinsa tuntuva ylennyksen. Jonkun pussiinhan niiden on pitänyt pysähtyä, mitä esim. venhän vientiin ja varastointiin on siirretty miljoonia miljoonien jälkeen toisilta momenteilta. ⁿⁱSäin on uponnut verovarojamme paisuvan sianlihan ja kananmunatuotannon markkinointiin ja niin tulee tapahtumaan vastaisuudessakin, sillä joka on kesän aikana kulkenut Suomea ristiin ja rastiin, on havainnut monia suursikaloiden ja suurkanaloiden rakennus^{us}kei olelleen valmisteilla. Sosialidemokraatteina olemme aina valmiit tukemaan verovarainkin vaikeuksissa kamppailevia pienviljelijöitä, muttei nykyinen tukijärjestelmämme heitä suosi

Sosialidemokraattien mielestä eivät kaikki yli 15 peltotehtaarin tilat, joita tilastojen mukaan vuonna 1969 oli 43.227 kpl, automaattisesti tarvitse kaikelle tuotannolleen valtion tukiaisia, enempää kuin suuret maataloudelle täysin vieraat yhtymätkään, jotka ovat ryhtyneet rikastumaan sianlihan ja kananmunien tuotannolla. Esitykset kananmunien ja sianlihan ylituotantomaksusta viipyvät käsittelyssä ties kuinka kauan ja ovatko ne edes sellaisia alunperinkään, että ne ~~mitään~~ ^{merkittävästi} vähentäisivät näiden tuotteiden suurta ylituotantoa?

Hallitus myöntää budjetissa, että maassamme on peltoa liikaa n. 500.000 ha, jotka ylituotannon supistamiseksi olisi vähitellen saatava pois viljelystä. Hallitus ei kuitenkaan esitä minkäänlaista vakuuttavaa kokonaissuunnitelmaa, miten pellosta varmuudella päästään. Metsittämisen tehokkaammasta tukemisesta puuttuu suunnitelmat. Vasta nyt esitetään ministeriön perustettavaksi metsäosasto, jonka tehtäviin tulisi kuulumaan tällaiset kokonaissuunnitelmakin.

Perusteluissa on ~~olla~~ ^{luultavasti} sosialidemokraattistenkin ministerien käsialaa oleva kappale, joka kuuluu seuraavasti: "Uutta maatalouden hintalakia valmistelataessa on tarpeen selvittää, miten maatalouden hinta- ja tukijärjestelmää tulisi kehittää, jotta toisaalta turvataisiin varsinaisen viljelijäväestön oikeudenmukaisena pidettävä tulonkehitys sekä toisaalta lisättäisiin kotimaisen ja ulkomaisten kysyntätekijöiden vaikutusta viljelijöiden tuotteistaan saamiin hintoihin. Tässä yhteydessä olisi samalla kiinnitettävä huomiota sellaisen maatalouden tukijärjestelmän kehittämiseen, mikä olisi omiaan edistämään maatalouden rakennemuutoksia." Jos Maataloustuottajain Keskusliitto saa nämä selvitykset hankkiakseen, niin saamme taas varmaan luettavaksemme sellaisia satuja, joita ei kukaan muu usko kuin suurtilalliset. Tähän saakka keskustapuolue on uskollisesti seurannut maatalousohjelmissaan Maataloustuottajain Keskusliiton neuvoja ja niiden seurauksena saamme jatkuvasti maksaa ylettömiä vientimaksuja, jotka eivät pienviljelijän kukkaroa lämmitä, mutta takaavat hyvät lomamatkat suurtilallisille etelässä. ~~Kun nyt vielä valtio saa lomaomennat hankituiksi, niin emäntä ja isäntä pääsevät yhtäaikaan etelänmatkalle.~~ Puhutaan palkkatyöväestön kohdalla tuloerojen tasaamisesta, mutta maatalousväestön kohdalla siihen olisi myöskin ~~hienon~~ ^{viihdyttävää} aihetta. Tähän saakka ovat esim. valtion tukiaisista eniten hyötynneet suurtilalliset, joilla ennestäänkin on esim. suuret ~~metsätulot~~ ^{saavutukset}, mutta pienviljelijöille on jäänyt vain rippeet, sen vuoksi, että heille ei ole jäänyt paljonkaan myytävää. Tuntuu siltä, että kukaan vain häikäilemättömämmin osaa puoliaan pitää, sille yhteiskuntakin enemmän antaa. Nykyaikanakin pitää ~~hyvin~~ ^{viihdyttävästi} paikkansa vanha laulu: Ajan aallot ankarasti lyövät ja heikon lohdutust'ei näyt. O, ihmisyyks, oi oikeus, missä onkaan teidän pelastus?